

FOAIA POPORULUI

„Țineți cu poporul
ca să nu rățaciți...”

CEA MAI VECHIE FOAIE POPORALĂ, INFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

Apare în fiecare Duminică
sub direcția unui comitet
Inscrisă în Reg. Publ. la Tribunalul Sibiu sub Nr. 97-1943.

Organ al Asociației „Astra”

Redactor responsabil: Nic. Nicoară-Dobârceanu

Redacția și Administrația:
SIBIU, Str. Șaguna 6. Telefon 83/A

Teza postală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 96.646/1943

Cu inima pe front, cu brațele la lucru!

Niciun român, din oricare pătură socială ar face parte, nu trebuie să uite nicio clipă, că prin iscălirea armistițiului războiul nostru n'a încetat, că avem încă multe lupte de purtat, multe piedeci de înlăturat, până la binecuvântata pace. Cu-vântul de ordine pentru fiecare român conștient este și azi și în zilele viitoare: Cu inima pe front, cu brațele la lucru!

Cu gândul și inima pe front, unde vitejii noștri soldați, alături de fiii mării Rusii, își varsă sângele pentru desrobirea Transilvaniei întregi și înfrângerea dușmanilor de veacuri, a ungarilor ajutați de nemți. Cu inima plină de mândrie și de recunoștință pentru

(Continuare în pag. 3-a)

CLUJUL

„Clujule, Clujule, cum aș semăna ghindă în piața ta”, spune tradiția, că ar fi strigat odată, într'un moment de aprinsă mânie, acela care a fost Avram Iancu. Rostind aceste cuvinte, eroul s'a gândit, sigur, la lanțul nesfârșit de mari nenorociri care s'au revărsat asupra nației sale din acest mândru oras, înfipt ca un piron în trupul românismului ardelean.

Clujul era capitala grofilor și a magnaților maghiari îngâmfăți și disprețuitori, cari trăiau totuși, din aspra muncă și din stoarcerea până la sânge a masselor de țărani români. Aci a fost pe vremuri sediul guvernului ardelean și aci s'au ținut multe din dietele în care se puneau la cale planuri și se votau legi de crâncenă asuprire a noastră.

Iar, mai târziu, când Avram Iancu era o biată umbră rățăcioare cu privirea pierdută în nesfârșitul fără margini ca și după trecerea lui peste pragul vecinicii, aci funcționa Curtea cu jurați, care rostea grele osânde împotriva cui îndrăsnea să ridice glasul contra încercărilor de a ne desființa neamul; aci s'a desfășurat marile procese al Memorandului.

Ocupându-l la sfârșitul anului 1918, noi n'am sămănat ghindă în piața lui, cum a dorit odată să o facă Avram Iancu. I-am păstrat palatele și piețele înfrumusețându-le și îmbogățindu-le; am ridicat Universitatea lui la o nebănuită înflorire, adăugându-i institute noi de cercetări, care formează cea mai curată mândrie a noastră; am zidit catedrale, am tăiat străzi noi și am făcut din el ceea ce trebuia să fie totdeauna: o mândră cetate a culturii românești.

După douăzeci și doi de ani de însuflețită muncă, plină de sacrificii dar și de roade, care ne face cea mai mare cinste, Clujul ne-a fost răpit prin cea mai tâlhărească lovitură, pe care o cunoaște istoria și într'o Duminică de Septembrie 1940, amiralul Horthy își făcea intrarea triumfală pe calul său alb, în piața Regele Matia.

Ce a urmat, se știe. În câteva luni, sub privirile uluite de groază ale populației românești, reduse la a zecea parte, a fost distrus tot ce am isbit să creem noi în douăzeci și doi de ani de neîncetată muncă însuflețită. A fost distrusă școala românească, presa românească, viața economică și viața socială românească și tot ce putea aminti rodnicia noastră prezență acolo. Clujul a devenit iarăși, și mai mult, ceea ce fusese înainte de iarna anului 1918. Din el trebuia să pornească din nou lucrarea de nimicire a românismului ardelean. Aci a luat ființă Institutul de cercetări ardelenice cu scopul de a scormoni acest românism până în cel mai tainic colțșor al trecutului

(Continuare în pag. 4-a)

Cu fiecare colț de țară

Cu fiecare colț de țară, eliberat de frăția de arme româno-ruse, izbucnesc tot mai multe chiote de bucurie din piepturile românilor de pretutindeni. Dar fericirea cea mai mare este a românilor refugiați și expulzați din Transilvania, cari de peste patru ani au așteptat cu înfrigurare clipa de față. Li vezi cum sorb cu lăcomie comunicatele de războiu să vadă ce orașe și sate au mai fost desrobite. Și când unii află și numele localității din care au fost alungați, răsufierea li se oprește și privirile li se umplu de lacrimi.

Sfântă legătură dintre om și locul său de naștere, tu ești mai puternică decât toate lanțurile cari ne leagă de alte bucurii ale lumii! Căci toate lăolaltă dacă le-ai avea, departe de căminul tău, de satul, orașul și gospodăria ta, nu plătesc nimic, și toate ești gata să le părăsești pentru a te întoarce la vatra ta!

N'am văzut pe unul singur dintre refugiați, chiar dacă și au făcut un rost de traiu mai bun decât cel avut acasă, care să spună că nu se va mai întoarce. Toți sunt nerăbdători să plece cât mai în grabă, fără a se mai gândi că poate acasă nu vor mai afla nimic din ce au lăsat: ruinenii, casă, vite. Ei știu că vor afla pământul, moșia lor — mică sau mare, căci pământul nu-l poate fura și duce cu el nici un dușman. Și siguranța aceasta îi este destulă, pentru că începă o nouă muncă și o nouă înălțare.

Căci nicăeri nu-i mai dulce și rodnică munca ca la tine acasă, pe petecul tău de pământ.

Legătura aceasta nesdruncinată dintre român și satul lui, a fost una din țările cari ne-a ajutat prin veacuri furtunoase să rămânem pe loc, să fim pietre pe care nu le duce puvoiu nenorocirilor.

Cu fiecare colț de țară desrobit prin jertfele celor mai buni, se înseninează tot mai tare sufletul românesc, și izbucnesc tot mai viroase rușăciunile de mulțumire către Cel Atotputernic

31 Octombrie ziua economiei

C. E. C.-ul, prezent și în Ardeal

Mergând pe linia marilor comandanamente de ordin economic și financiar, C. E. C.-ul — adică Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale — a ținut să fie prezent și în Ardeal, prin înființarea unei Sucursale, pentru această provincie.

Ardealul, cu industria sa metalurgică dela Brașov, cu industria țesăturilor din Cisnădie și Sibiu, cu minunata sa industrie casnică tot de țesături din Rășinari sau Poiană, cu industria sa chimică de pe Mureș și Târnave, simțea nevoia unui Institut financiar mare și puternic, care să-i colecteze pedeparte încasările din toată Țara, iar pedealta, să-i poată face plățile oriunde. Aceasta pentru serviciul de cecuri.

Prin marele compartiment al economiilor, C. E. C.-ul, prin cele câteva sute de oficii poștale, respirate în toate comunele mai mari din Ardeal, pune la îndemâna oricui, un minunat aparat pentru colectarea economiilor pungilor sărace, prin mijlocirea libretului de depuneri. — Apoi, prin fructificarea acestor sume cu un procent de 3¹/₂%, prin ținerea lor la dispoziția depunătorului, oricând și oriunde, prin oricare oficiu poștal din Țară și apoi prin canalizarea disponibilităților spre opere de folos obștesc cum ar fi: spitale, uzine electrice sau uzine de apă, etc., C. E. C.-ul se situează printre cele mai utile Instituții din Țară.

Trebuie ținut în seamă și marile servicii aduse monetei naționale prin combaterea neîncetată a tezaurării, fenomen generalizat în timpurile pe care le străbatem și foarte periculos prin eliminarea de pe piață a unei însemnate cantități de monedă

Pe plan moral, nu trebuie să uităm nici un moment propaganda mereu activă pe care C. E. C.-ul o face pretutindeni: în școală ca și în instituții,

în uzine ca și în cazărmi, pentru promovarea spiritului de cruțare și economie.

Libretul de economii prezent în pupitrul școlarului sau în sertarul mesei de lucru a muncitorului, este cel mai bun îndrumător al acestora pentru o viață mereu ordonată și-i înclină spre o mai bună chibzuială în organizarea și asigurarea unui viitor mai fără de griji.

Demn de menționat este și spiritul de deosebită cudență și sollicitudinea pe care C. E. C.-ul o pune în executarea extrem de conștiințioasă a lucrărilor sau în atenta servire a clientelei sale, precum și ținuta de înaltă factură morală a corpului funcționăresc. Iată totatătea considerente pentru care C. E. C.-ul a devenit o Instituție extrem de utilă și căutată de toată lumea, motiv pentru care numărul de operațiuni executate se ridică lunar la câteva zeci de mii, iar sumele mișcate, tot lunar, însumează mai multe miliarde.

Înainte de a încheia această scurtă prezentare asupra C. E. C.-ului, voim să afirmăm în mod respectat, că C. E. C.-ul nu aduce cu sine ideea de concurență față de Casele Comunale de Economii Românești, sau față de Băncile din Ardeal.

Nu peste mult, când viața se va fi pacificat în Europa și când condițiile de lucru vor fi revenit la normal, C. E. C.-ul, adică Instituția pungilor sărace, — Institut cu structură, prin excelență, democratică — va fi chemat să joace un rol de prim ordin în viața Statului nostru, în rafacerea Țării, în toate compartimentele de activitate, în naționalizarea industriei și comerțului, în desvoltarea spiritului de economie.

G. G. Cucu

Situația politică internă

— Un comunicat al Președinției de Consiliu —

Președinția de consiliu a dat următorul comunicat:

„Președinția consiliului de miniștri desminte svonorile despre demisia guvernului.

Guvernul rămâne la cârmă până în momentul în care discuțiunile între partidele politice vor ajunge la un rezultat cu privire la formarea unui nou guvern.

Guvernul consideră ca principale scopuri ale activității sale continuarea, cu toate mijloacele posibile, a

războiului, alături de Armata Roșie, aplicarea conștiințioasă a armistițiului, rezolvarea cât mai grabnică a problemei curățirea aparatului de stat și a răspunderilor, precum și adâncirea raporturilor de prietenie cu Puterile aliate și în special cu Rusia Sovietică”.

! „Cine-și rupe singur lanțul — scapă de robie!”

DUMINECA, IN SAT LA NOI

Pe
urmele
Domnului

Mântuitorul, în continuarea vorbirii de pe munte arată cum trebuie desăvârșită în viața creștinului porunca din decalog: „Să nu curvești”. „Ați auzit”, — spune Domnul — „că s'a zis celor de demult: Să nu curvești. Dar Eu vă zic vouă că tot celce se uită la muere ca să o poțtească, iată a curvit cu ea în inima sa”.

Se cere, deci, creștinului o curăție sufletească și trupească mai mare decât celor din legea veche. Pentru creștin e păcat de moarte nu numai însuși păcatul curviei și al precurviei, ci tot ce poate duce, tot ce poate ispiti pe om la asemenea păcat. În Legea veche se consideră de păcat însuși fapțul, săvârșirea curviei; în legea nouă e păcat greu și gândul, și închipuirea și dorința și voința de a-l săvârși, chiar dacă nu a fost săvârșit cu fapta.

Iată cu cât e mai desăvârșită Legea creștinească decât legea dată de Moise, fără a mai vorbi de altă religie în care păcatul trupesc își avea zăii lui cari îl apărau și-l iertau.

Motivul poruncii Domnului este același ca în toate poruncile sale: păcatul se săvârșește întâi în gând, în dorință și voință vinovată. Se desăvârșește întâi în suflet și numai la îndemnul sau porunca sufletului păcătos, păcătuiește și trupește. Trupul în sine, cu viața din el numai trupească, nu poate face nici bine nici rău, ci faptele lui sunt dictate de suflet.

În ce privește păcatul necurăției ori cine știe cum ispitește el pe om. Începe cu gânduri necurate pe care nu le alungăm, trece în închipiri ruși-

Păcatul necurăției

noase pe care le ținem în suflet, se naște apoi din păcatul, deșteptându-se în trup imboldul orb al păcatului, care îndeamnă la săvârșirea lui.

Păcatul necurăției nu se naște de-odată, ci se pregătește pe începutul de gând și de dorință dacă nu le stăpânim.

De aceea creștinul este obligat, sub păcat de moarte, să se ferească de orice gând necurat, de orice vorbă rușinoasă, de orice tovarășie care-l poate duce la păcat, de orice împrejurare care-l poate îndemna la necurăție. Dacă bagi de seamă că primirea ta îți aduce gânduri rușinoase, nu te uita la lucruri și persoane cari îți pot deștepta asemenea gânduri. „Dacă te smintește ochiul tău cel drept — spune Mântuitorul mai departe — te smintește, scoate-l și lăpădă dela tine, căci mai bine este să-ți piară unul din mădularele tale, și nu tot trupul tău să se arunce în gheea. Și dacă te smintește mâna ta cea dreaptă, tai-o și o aruncă dela tine, căci mai bine este să piară unul din mădularele tale decât tot trupul să se arunce în gheea.

Adică: ești obligat, oricât te-ar desfăta ochiul privind la ceea ce te poate deștepta dorința păcatului de curvie, să-l închizi, să-ți-l terești de a primi; și ori cât ți-ar fi păcat urechilor să ascuți vorbe murdare sau povestire de fapte rușinoase, ești dator să-ți închizi urechile și să părăsești locul și societatea unde se vorbește bălăcării; și dacă pipăitul, simțul pipăitului, îți trezește gânduri păcătoase, terește-te ca de foc de orice pipăit necurat.

Pentru că otrava păcatului necurăția se strecoară în sufletul și apoi în trupul omului mai ales prin văz, auz și pipăit. Asemenea și prin tovarășia

cu oameni stricați, care trebuiește inconjurată.

Cine nu se ferește de aceste căi ale păcatului de obicei nu se mai poate feri nici de fapta necurată; și chiar dacă se terește el tot cu păcatul de moarte rămâne în suflet.

Iată căile pe care Domnul Isus ni le arată folositoare pentru a ne putea feri de unul dintre cele mai grele păcate omenești, și care aduce asupra omului, a familiei și a neamurilor ne-numărate nenorociri. Căci prin el se pierde curăția tinereții, cinstea și bunăînțelegerea familiei, sănătatea trupului tău și a copiilor tăi. El seamănă crime și boale strașnice între oameni.

Creștinul trebuie să fie curat nu numai cu fapta, ci și cu gândul și cu tot sufletul.

Părintele Ioa

SFATURI FOLOSITOARE

■ Pentru copii nu e sănătoasă ceapa prea multă sau hreanul. Și omul mare capătă dureri de cap și amețeli dacă doarme într-o magazie de ceapă.

■ Ramele icoanelor și mobila de lemn lustruit se curăță bine cu ceapă. Ea duce ușor toată murdăria și cea de muște și dă un lustru frumos lemnului așa că-l face ca nou. Le frecăm bine cu ceapă crudă.

■ Talpa încălțămintelor ține mai mult și nu lasă să pătrundă umezeala și frigul dacă o ungem bine cu ulei de in fierbinte, așa ca să fie pătrunsă toată.

■ Mierea de albine e un aliment foarte folositor și hrănitor. Ea omoară multe sămânțe de boli. Cercetările făcute au desvelit că sămânța (microbul) de tifos nu trăiește în miere peste 24 ore. Microbul desinteriei moare în zece ceasuri dacă-l pui în miere.

Cântec PENTRU PLUGARI

de
Petru O. Orișanu

Dragi tovarăși!

Dragi tovarăși, ai mei boi,
Câte rele și nevoi
Am împărțit eu cu voi
În căldură, vânt și ploi;
De-ar vorbi răselele
Și ar spune relele,
Câte v'au supt șelele,
Ar plânge și stelele.

Dar voi nimic n'ați cârlit,
Ci ați tras, v'ați opinit,

Când am zis „ho!” — v'ați oprit,
„Cia!” am zis, — voi ați pornit;
Ați strămbat răselele,
V'ați îndoit șelele,
Ați biruit relele...

Cu voi de rele nu-mi pasă,
Căci am casă și am masă;
Am câștigat o moșie,
M'ați scăpat de iobăgie!

PENTRU CEASURILE DE ODIHNA

Foiță glumeață a „Foi Poporului”

SNOAVE

Mintea lui Sugativă

Sugativă într-o noapte să imbată tun și face scandal într-o cârciumă. E dus la jandarmi și a doua zi apare înaintea șefului. Acesta îl ocărăște:

— Nu ți-e rușine să faci asemenea fapte. Să vede că ți-ai lăsat mintea în fundul paharului.

— Peste puțință, domnule șef, eu am grijă totdeauna să beau paharul până în fund și nu las nimic.

Țiganul la naș-so

Să sculă Țiganul de dimineață și plecă la naș-so, doar o mai ciordă ceval! Întră în curte piș!... piș!... Rofi ochii în coace și în colo, și văzu gura podului deschisă, iar în pod nisce carne atârnată la fum. Să acăță cioara pe gura podului, și hop, ca o mătă, în pod. Aci, apucă cu mâinile d-o căpățână de porc și... întinde și snoapește... apoi odată să umflă Țiganul voințește, de gândia că o să surupe casa. Teiul cu care era căpățina atârnată să rupse și Țiganul buf! pe podină, care fiind veche — să rupsă și ea... Cât al clipi, Țiganul, ținând încă căpățina în

mână, să trezi în casă în picioare, în fața lui naș-so, care își făcea cruce, ca de altă arătare.

— „Bună dimineața, nașule, pin pod că p'afară mă mănăcă câni!” zise Țiganul cam tremurând!

— „Dar, din coltro, măi Faraone, cu căpățina aia?”

D'apoi, uite nașule am aterizat forțat cu spurcata haia de „Stukă nemțească” și nenorocul, tocmai în casa mataluță...

MINUNAȚII

■ Unui sătean din Austria i s'a îmbolnăvit o vacă bună de lapte și grasă. Boala nu se vedea prin nimic, decât că nu mai mânca și nu mai bea. A vândut-o unui măcelar, care n'a tăiat-o îndată, ci a mai ținut-o două zile. A doua zi ce să vezi? Vaca a avut un ou! Dar era oul acela un glob rotund de porțelan, pe care-l inghițise vaca.

Îndată ce s'a scăpat de „ou” vaca s'a însănătoșit și a început să mănânce.

■ La ce nu se gândesc oamenii de știință? Se spune că vor să sece o parte din Marea dintre Anglia, Belgia, Olanda și Danemarca, pentru a

câștiga pământ roditor pentru europenii prea strămtorați. Cică s'ar putea face ziduri și diguri puternice în mare și apoi cu pompe uriașe să scoată apa dintre zid și uscat și să o verse în oceanul Atlantic.

■ Pământul primește numai a doua milioana parte din căldura și lumina întreagă a soarelui.

Căldura răspândită de soare e mai mare la șes decât la munte, pentru că sus aerul e mai rar și căldura trece mai ușor și mai repede prin el. La șes aerul e mai des și oprește mai multă vreme razele de căldură.

■ Luna se învârte în jurul pământului în 28 de zile și e de 50 ori mai mică decât pământul, de aceea o atrage în mers în jurul său. Dela pământ la lună sunt 384.000 km. Luna primește lumina sa dela soare și cu ea luminează noaptea pământul. Dar și pământul luminat de soare luminează la rândul său luna. Lumina reflectată de pământ pe lună e de patru ori mai mare decât lumina ce ne-o trimite nouă luna. Munții din lună au înălțimi până la 6000 metri, unul atinge 8000 metri. Între munții din lună sunt văi prăpăstioase cu adâncimi până la 7000 metri.

FELURITE

■ Pentru uasul hamurilor e bine să amesteci la foc într-o oală sau cratiță unsoare cu ceară de albine, până se face o pastă groasă. La zece linguri de grăsime punem o lingură de ceară.

■ Laptele dela sfârșitul mulsorii e mai gras și conține mai mult unt decât cel pe care-l mulgi mai întâi. De aceea să lăsăm vițelului laptele din urmă, și destul pentru a se putea sătura.

În unele țări vițelii nu mai sug la vaci, ci li se dă lapte de băut, mai ales ocolo unde sunt multe vaci în crescătorii anume. Vițelii sunt învățați să bea laptele din vase, și li se dă anumite porții regulate.

■ De multe ori calul inhămat la căruță lunecă și cade. Nu încerca nici prin îndemn, nici prin bătăi să-l scoli, ci deshamă-l de toate curelele, presară nisip lângă el sau pune un țol, și se va scula singur.

■ Gărgărițele fug din coșuri sau hambare dacă în jurul acestora punem un strat de fân proaspăt. Ele fug de mirosul fânului.

— Dela o săptămână la alta —

DE PE FRONT

În ziarul „Curierul” s'a publicat un reportaj de pe front, scris de un gazetar ardelean. Din el se vede cât s'au pregătit ungurii în cei patru ani să nu mai lase din mână Transilvania de Nord. Veniau vești mare în cei patru ani că ei lucrează cu mii de oameni să facă tot felul de întări și cazemate de beton, să sape tranșee. Liniștii n'au putut lucra, ca ori ce jefuitor care știe că n'are nici un drept la prada lui. Dar numai acum în toiul luptelor și după ce ele s'au isprăvit și frontul a trecut înainte, pot vedea cei ce cercetează câmpurile de luptă, cât de tare s'au întărit ei.

Unii dintre români se mirau în primele zile și săptămâni cum de înaintează trupele noastre și armata sovietică așa de încet. Ei credeau că recucerirea pământului urât, va fi mai mult un marș triumfal decât o luptă sângeroasă.

Dar realitatea s'a dovedit alta. Ungurii aveau armată multă pe frontiera dela 1940, pe lângă că făcuseră așa de multe întări. Le veniseră apoi în ajutor trupe germane blindate, tunuri, avioane și un bogat material de războiu. Impună — ungurii și nemții — nu erau hotărâți numai să reziste, ci să cucerească întreaga cetate de munți și dealuri a Transilvaniei, până în Carpați. Când s'au retras desarmăți nemții din Ardeal, le spuneau cu încredere sașilor noștri: la revedere!

Luptele ce le-au dat românii și ungurii pe tot frontul Transilvaniei au fost sângeroase și îndelungate. Unul dintre marii noștri generali Avramescu, a spus ziaristului ardelean că e nevoie de mai multă atenție la front, din partea tuturor românilor.

Correspondentul arată că spitalele din nordul Transilvaniei sunt pline de răniți. Căci armata noastră n'a pornit la plimbare, ca honvezii lui Horthy, în Sept. 1940.

Iată ce trebuie să nu uite nici un român: Nouă nu ne-a dat nimeni nimic odată ceva gratuit, ci ne-am câștigat țara cu lupte grele.

Cu inima pe front, cu brațele la lucru!

(Continuare din pag 1-a)

Cei ce aduc jertfă supremă, eliberându-ne căminurile din crotopirea străină cu inima plină de dragoste, să știe că să aline suferințele celor răniți din spitale, pe cari nu trebuie să-i uităm nicio clipă. Mereu să fim pătrunși de sentimentul că cei mai buni fii ai noștri sunt într-o încordare supremă, pe moarte și viață, și că nouă nu ne este îngăduit în aceste zile să dăm frâu necazurilor noastre personale, ci să fim la înălțimea celor de pe front, cari n'au decât un singur gând: biruința.

Dar în vreme ce suntem cu inima la front, cu brațele trebuie să fim mereu la lucru. Aceasta e lupta noastră, a celor rămași la vetre; aceasta e încordarea cu care trebuie să luăm și noi parte la biruință. Nu-i azi vreme nici de plăceri și petrecanii, nici de lenevire sau odihnă, ci numai de muncă. Armata are lipsă de hrană și arme. Țara are nevoie să-i fie asigurată existența, să-și poată întoarce cheltuielile de lipsă pentru continuarea războiului și ducerea lui

Știri din țară și de pretutindenea

■ **Ziua de naștere a M. S. Regelui Mihai I a fost la 25 Octombrie, când M. Sa a împlinit 23 de ani. Serbarea zilei de naștere se va face la Arhangheli, odată cu prăznuirea zilei numelui, după o dispoziție mai veche. Totuși guvernul a felicitat călduros pe M. Sa și în ziua de 25 Octombrie.**

■ **Eliberarea întregii Transilvanii.** Comunicatul Marelui Stat Major al Armatei române, dat la radio în ziua de 25 Octombrie, a anunțat că după înfrângerea trupelor germano-maghiare, armata română, în strânsă colaborare cu marea armată rusă, au ocupat ultimele mari localități din nord-vestul Ardealului *Careii mari și Satulmare*, și că au depășit granița în țara ungurească.

Joi, 26 Octombrie, ziua marelui Mucenic Dumitru, acest mare eveniment a fost prăznuit în toată țara. Guvernul a luat această dispoziție care a fost primită cu mare însuflețire de tot poporul.

Intr'un ordin de zi către armată Mareșalul Stalin a vestit eliberarea întregului Ardeal românesc până la granițele din 1940.

■ **Jerfe mari.** Desrobirea Ardealului de miazănoapte și a teritoriilor de dincoace de granița blestemată trasă de dușmanii României în 1940, în care pătrunseseră la începutul lui Septembrie armatele germano-maghiare, ne-au costat jertfe mari. După un comunicat al Marelui Stat Major, au căzut eroic, au fost răniți sau sunt dispăruți, prizonieri peste una mie de ofițeri, tot cam atâția subofițeri și cam cincizeci de mii de soldați, în restimp de două luni, cât au finit luptele pentru desrobirea

Ardealului. Se cuvine să ne închinăm și noi cei deacasă jertfelor eroilor de pe fronturile de luptă.

■ **Guvernul continuă să tragă la judecată pe toți aceia cari s'au făcut vinovați de războiu sau cari au ajutat și au sprijinit regimul de dictatură. Au fost arestați foștii miniștri și alți deregători înalți și peste o mie și cincisute de legionari.**

■ **S'a dat o ordonanță ca toți aceia care au lucruri aduse din Transnistria, și peste tot din Rusia, să le predea în termenul cel mai scurt autorităților. Altfel vor urma pedeșe grele. Datoria aceasta este pusă între condițiile de armistițiu cu Rusia, și ea trebuie împlinită întocmai.**

■ **Toate averile luate dela evrei, case, moșii și alte bunuri vor fi restituite proprietarilor, dimpreună cu chiriile și aranzile încasate de oficiile de românizare. Așa hotărăște o lege adusă de curând.**

■ **Pentru aprovizionarea capitalei și a tuturor localităților orășenești cu lemne de foc și alimente, guvernul ia mereu măsuri, cari, în sfârșit vor da bun rezultat. Greutatea cea mai mare nu face în lipsa alimentelor, ci a mijloacelor de transport: trenuri, camioane, care și căruțe. Dar se speriază că toate greutatețile vor fi cu vremea biruite.**

■ **Au fost deținuți o seamă de slujbași cari sub regimul trecut au prădat averile statului. Se spune că se va aduce o lege prin care se vor confiscă toate averile îmbogățitorilor de războiu și se va folosi în plata despăgubirilor pe cari România trebuie să le**

plătească Rusiei conform condițiilor de armistițiu.

■ **Insămânțările de toamnă au început să se facă în multe regiuni ale țării, fiind lumea mai liniștită și vremea potrivită pentru sămânături. Guvernul a hotărât că proprietarii mari cari nu vor face de îndată lucrările agricole la toamnă, să dea în lucrare pământul țărănilor și obștilor sătești, pentruca lucrările să nu întârzie.**

■ **Minoritarii Sași și Unguri să ia a nite.** Nu după mult timp dela arestarea unor fruntași ai vieții publice românești, din Transilvania de Nord, guvernul țării a dat guvernului maghiar un așa zis avertisment, cerându-i să pună în libertate pe fruntașii români, altfel vom plăti și noi cu aceiază măsură.

Astupându-și urechile și închizând ochii, ungurii au făcut „pe n'aude, au vede” și au continuat să aresteze — împreună cu nemții — chiar și pe locuitorii și fruntașii pașnici ai satelor românești de sub ocupația trupelor germano-maghiare.

Încăodată, guvernul țării face răspunzători pe Sașii, Șvabii și pe supușii germani din România de soarta tuturor Românilor din Germania și a celor duși din Ardealul de Nord.

Cu alte cuvinte minoritarii Sași și Unguri din Ardeal sunt jiniți deocamdată zălog și soarta lor va fi aceeași pe care o vor avea frații noștri din Germania sau Ungaria.

TRAGEREA PREMIILOR C. E. C.

la 31 Octombrie 1944

Pentru stimularea depunerilor la economii C. E. C.-ul acordă, în fiecare an, un număr de premii pentru depunătorii din toată Țara, prin organizarea unei loterii la 31 Octombrie, de „Ziua Economiei”.

Cum în acest an, C. E. C.-ul este prezent în Ardeal printr'o Sucursală, pentru depunătorii din Provincia noastră s'au repartizat următoarele premii:

1 premiu a 100.000 lei
1 premiu a 50.000 „
2 premii a 25.000 „
5 premii a 10.000 „
10 premii a 5.000 „
100 premii a 2.000 „

sau în total 119 premii în valoare de 500.000.— lei; tragerea premiilor se va face la Sibiu, în localul Sucursalei din Piața Unirii 10, de „Ziua Economiei”, adică la 31 Octombrie, ora 9 dimineața.

Tragerea, care este publică, se face în fața unei Comisii formată din:

1. Directorul Sucursalei.
2. Subdirectorul Sucursalei.
3. Inspectorul de propagandă.
4. Casierul Sucursalei.
5. Un delegat al depunătorilor.

Această Comisie este prezidată de un domn procuror dela Tribunalul Sibiu.

Tragerea acestor premii fiind publică, domni depunători pe livrete de economii sunt rugați a lua parte în număr cât mai mare.

C. E. C.—Sibiu

Ungaria pe marginea prăpăstiei

Abea acum s'au lămurit stările din Ungaria. Lovitura încercată de regentul Horthy de a cere armistițiu, n'a reușit, și el, cu toată familia a fost

pus pe un avion și dus în Germania, ca să nu mai poată unelti împotriva războiului și a guvernului format cu puterea nemților, în frunte cu Szalassy.

Trupele germane au ocupat Budapesta, și ungurii sunt siliți să ducă războiul mai departe.

Așa că ceea ce-i așteaptă de-acum în cale, e prăbușirea totală.

Guvernul unguresc a „Crucilor cu săgeți”, a hitleriştilor unguri, face tot ce poate să continue războiul. El a luat noi măsuri neomenesti împotriva evreilor din Ungaria și mai ales a celor din Budapesta.

**CITIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI
FOAIA POPORULUI**

GUVERNUL RĂMÂNE

MAI DEPARTE LA CĂRMA ȚĂRII

Fată de svonorile ce au circulat în ultima vreme, cu privire la așa zisa criză de guvern, Președinția Consiliului de Miniștri a dat următorul comunicat: „Se desmint svonorile despre demisia guvernului. Guvernul rămâne la cârmă până în momentul în care discuțiunile între partidele politice vor ajunge la un rezultat cu privire la alcătuirea noului guvern.

Guvernul socotește ca principalele scopuri ale activității sale: continuarea, cu toate mijloacele a războiului alături de Armata Roșie, aplicarea cu strictețe a armistițiului, rezolvarea cât mai grabnică a problemei curățirii aparatului de Stat și a răspunderilor, precum și adâncirea legăturilor de prietenie cu Puterile Aliate și în deosebi cu Rusia Sovietică.

INFORMAȚIUNI ULTIMELE ȘTIRI

ABONAMENTE:

Pe un an — — — — —	Lei 500.—	Instituții și autorități	Lei 2.500.—
Pe o jumătate de an — —	250.—	Abonament de sprijin „	6.000.—
Pentru negustori și com.,	700.—	PREȚUL UNUI NUMĂR „	7.—

● **Adunarea generală a Asociației „Astra”.** În înțelesul art. 22 din Statute se convoacă membrii „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român—Astra” la Adunarea generală, care se va ține în ziua de Duminică, 5 Noembrie 1944 în Sibiu. Această adunare va avea numai un caracter administrativ, urmând ca adunarea generală festivă să se țină la Cluj, la o dată cât mai apropiată posibilă. Programul adunării: Ora 10: Participare la serviciul divin în bisericile românești. Ora 11: Ședința I-a (în sala cea mare a Prefecturii Județului), cu următoarea ordine de zi: 1. Prezentarea raportului general al Comitetului central. 2. Alegerea comisiunilor pentru: a) examinarea raportului general; b) înscrierea membrilor noi; c) examinarea propunerilor intrate în termen regulamentar. Ora 12: Ședința II-a: 1. Raportele comisiunilor, al Comitetului de cenzori despre verificarea socotelilor „Asociației” pe anul 1943, precum și asupra proiectului de buget pe anul 1945 al „Asociației”. 2. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării generale. Eventualele propuneri vor fi înaintate, în scris, prezidiului „Asociației”, Str. Șaguna Nr. 6, cu cel puțin 8 zile înainte de adunarea generală.

● **Reînapierea la cămine a populației evacuate din Moldova,** se așteaptă a fi săvârșită într'un timp cât mai apropiat, pentru a nu se lăsa să se irosească și ce bruna a mai scăpat depe urma pârjolului războiului. Guvernul, prin prefecturile de județ și prin legiunile de jandarmi, va veghea ca reîntoarcerea la cămine a familiilor din Moldova să se facă în condițiuni cât mai bune și la adăpostul neajunsurilor ce s'ar putea ivi. Pentru ca avuturile (cai, căruțe, haine și alte bunuri) ale moldovenilor ce se vor reîntoarce la cămine să poată ajunge cu bine la destinație, guvernul a hotărât să se ceară concursul legiunilor de jandarmi, cari vor asigura transportarea convoaiilor de căruțe dintr'un județ într'altul.

● **Deschiderea școlilor de meserii** s'a stabilit pe ziua de 1 Noembrie a. c., când urmează să fie prezenți la posturi toți profesorii. Deschiderea la această dată se va face numai la școlile cari n'au suferit stricăciuni depe urma bombardamentelor sau a împrejurărilor de războiu.

● **Din fărâdelegile nemților.** După socotelile încheiate de guvernul din Moscova, nemții au omorât până în prezent pe teritoriul rusesc un număr de peste un milion și jumătate de civili. Cele mai numeroase omoruri s'au săvârșit în Ucraina.

● **O puternică furtună** s'a deslănțuit la începutul săptămânii acesteia asupra regiunii Cuba, unde au fost provocate mai stricăciuni mai ales la locuințe și liniile telefonice. Furtuna, fiind însoțită și de descărcări electrice, a provocat mai mulți morți și răniți.

● **Recunoștința Rusiei Sovietice** pentru poporul și armata română au fost tălmăcite printr'o scrisoare (mesaj) adresată de Mareșalul Stalin guvernului nostru. Prin această scrisoare Mareșalul Stalin mulțumește poporului și armatei române, pentru manifestațiile de dragoste arătate armatei Sovietice, cu prilejul eliberării Clujului.

● **După o suspendare de 6 zile** ziarul „Universul”, cel mai vechi ziar

din Țară, a reapărut din nou sub vechea sa formă.

● **Alte măsuri pentru continuarea războiului în Germania** au fost luate la sfârșitul săptămânii trecute, când hitleriștii au hotărât să se facă mobilizarea tuturor bărbaților și femeilor între 16—60 de ani. Se spune că toți cei mobilizați vor fi trimiși în liniile infanteriei pentru a sprijini lupta de rezistență a poporului german. Cu toate eforturile pe cari Germania le face pentru a opune o opreliște marelui ofensive aliate, acestea nu vor putea să înlăture prăbușirea definitivă a hitlerismului — așa declară cercurile politice și militare aliate.

● **Pregătirile pentru reîntoarcerea la Cluj** au început în ziua de 14 Octomvrie a. c., când d. Prof. Iuliu Hațieganu rectorul Universității din Sibiu a preluat, cu concursul armatei sovietice, dela autoritățile maghiare rămase la Cluj, clădirile și o parte din materialele Universității clujene. Urmează ca în scurt timp toate autoritățile românești împreună cu funcționarii și populația din Transilvania de Nord să se reîntoarcă la vetrele părăsite, pentru a continua munca de ridicare și întărire a României.

● **Grija pentru cel de pe front** este arătată de guvern prin hotărârea ce s'a luat de a îndruma autoritățile și întreprinderile particulare, ca să le acorde și angajaților aflați pe front sporurile de salariu începând cu luna Octomvrie a. c. Deci, familiile funcționarilor și lucrătorilor aflați pe front să ceară întreprinderilor achitarea salariilor cu urcările statornicite de guvern.

● **Eliberarea Bădăcinului.** Către sfârșitul săptămânii trecute, satul Bădăcin, din județul Sălaj, unde s'a născut și a copilărit d. Iuliu Maniu, președintele Partidului Național-Țărănesc și ministru de Stat, a fost eliberat de sub ocupația maghiară. Pe modesta casă părintească a d. Iuliu Maniu, dela Bădăcin flutură din nou stindardul tricolor, semn al biruințelor armelor democratice româno-sovietice. Cu eliberarea Bădăcinului am putea spune că întreg Ardealul a fost eliberat de sub ocupația germano-maghiară. Dictatul dela Viena s'a spulberat ca un vis urât!

● **Nouă ziare la Sibiu.** Pentru a servi nevoilor politice de partid, la Sibiu au reapărut în zilele trecute alte două ziare: „Glasul Dreptății”, oficiul organizației județene a Partidului Național-Țărănesc și „Națiunea Română”, oficiul pe Ardeal al Tinerețului Național-Liberal. Dorim celor două gazete să poată sluji cât mai bine interesele mulțimei care își pune nădejdea în noua formă de viață, într'un regim de democrație și libertate.

● **Se reîntorc vlădiciei la episcopii părăsite.** La începutul acestei săptămâni, P. C. Sa Episcopul Nicolae Colan, al Clujului, Vadului și Teleacului, s'a reîntors să-și reia misiunea apostolică în fruntea episcopiei ortodoxe române din Clujul eliberat. În câteva zile se va reîntoarce și P. S. Sa Vasile Stan, la episcopia Maramureșului, de unde a fost alungat în toamna anului 1940, după pronunțarea dictatului dela Viena.

Situația politică și militară a săptămânii

URMĂRIND RĂZBOIUL LUMII...

Frontul de vest

Marele oraș de graniță german ACHEN a fost cucerit de trupele aliate prin lupte sângeroase din casă în casă. Ultimele rămășițe ale garnizoanei germane, peste zece mii de soldați și ofițeri, s'au predat, nema având nicio scăpare. Orașul e acum un morman de ruine.

Trupele aliate înaintează pe teritoriu german pe un front larg, rupând linia Siegfried, cu toată rezistența dâră a nemților. Înaintează aceleași trupe și în Olanda și în Alsacia, cu mari pierderi pentru armatele germane în retragere.

Comandamentul suprem aliat a și făcut un regulament pentru administrarea militară a teritoriilor cucerite din Germania.

În schimb în Germania se fac ultimele eforturi de apărare, ordorându-se mobilizarea generală a tuturor bărbaților dela 16—60 ani, pentru lucrări de fortificații și pentru front.

Mii de bombardiere aruncă zilnic o ploaie de bombe nimicitoare asupra căilor de comunicații, uzinelor și a altor obiective militare din Germania.

Se spune că pe teatrul de luptă din Apus, e un adevărat iad.

Frontul din răsărit

În Prusia Orientală armatele rusești au ocupat până la 26 Oct. aproape una mie de localități, între cari multe

orașe însemnate și centre de comunicații. Ele au ajuns până la lacurile „mazuriene”, vestite încă din războiul trecut. Germanii recunosc că în Prusia Orientală Rușii atacă cu forțe nemăpomenit de mari față de cele germane, și că sunt siliți să se retragă, cu toate întăririle ce le-au făcut în această regiune.

In Ungaria

Se dau lupte în trei regiuni ale Ungariei. La sud, unde trupele ruse au străbătut șesul dintre Tisa și Dunăre; în regiunea Szolnok unde de două săptămâni se dau lupte mari și grele, una din cele mai mari bătălii de tancuri din actualul războiu. Nemții au adus aici forțe mari blindate, fiindcă luptele de aici sunt cele mai hotărâtoare pentru soarta Budapestei.

A treia mare bătălie din Ungaria se dă la Nord de Debreșin până în Rutenia la Muncaci, unde luptă două coloane rusești, una venind din sud dela Debreșin-Nyiregyháza, alta coborând din Carpații Păduroși. Iar acum după eliberarea Ardealului, intră aici în luptă și trupele eliberate de pe frontul Transilvaniei.

Frontul din Italia

Aliații înaintează încet dar sigur, zdrobind sistematic rezistența trupelor germane, pentru a eși prelungirea în șesul râului Po, unde vor putea avea loc lupte de mari proporții.

CLUJUL

(Continuare din pag. I.)

și prezentului său pentru ca dintr'o cunoaștere amănunțită a lui să poată fi lovit fără greș și prăbușit fără puțința unei ridicări. Anii, cari s'au scurs dela dictatul din 30 August 1940, formează cea mai întunecată epocă din istoria plină de nesfârșite suferințe ale neamului nostru din părțile acelea. N'am fost cruțați de nicio umilire și nicio lovitură nu ne-a fost preocupată.

Azi suntem răzbunați. Tricolorul

românesc fâlfâie din nou deasupra Clujului. Clujul este iarăși și pentru totdeauna al nostru. Vom relua în el munca întreruptă la începutul toamnei triste a anului 1940 cu mai mult curaj. Vom reface tot ce a distrus fără milă și cruțare un dușman orbit de patimă și îngâmfare, căci nația noastră are în adâncurile sufletului ei nebănuite puteri de creație și neistovită energie făcătoare de minuni.

Zenovie Pădișanu

ZIUA MARE A MUNCITORILOR

Ziua economiei, 31 Octomvrie

Ziua 31 Octombrie închinată virtuții, **cruțarea**, este cu tot dreptul numită **ziua mare a muncitorimii**.

Fiecare dintre cei ce muncesc pe orice teren, în această zi își examinează, își revizuește socoțile și caută să vadă ce a făcut pentru el, pentru familia sa ca la întâmplări neprevăzute să se poată ajuta și să nu fie silit a cere mila altuia.

Un om conștient de menirea ce o are în societate, un om care se cinstește, un om care și iubește familia în ziua de 31 Octombrie în **ziua economiei** își revizuește socoțile, vede cât a spusat, cât a cruțat, examinează și vede cât a risipit, cât ar fi putut cruța și din toate trage concluziune pentru viitor.

Ziua Economiei este **ziua mare a muncitorilor**.

Ce bucurie când el, adunând în jurul său familia sa le poate arăta că din venitul ce l-a avut, o parte a depus pentru scumpii săi care prin **libretul**

dela C. E. C. au asigurat ca să aibă bani albi pentru zile negre.

Nu este muncitor care din venitul, din plata ce o primește să nu poată depune zilnic o sumă cât de mică pentru a-și asigura viitorul familiei, pentru asigurarea lui proprie.

Cel mai bun prieten al muncitorului de ori ce categorie este **libretul** C. E. C.-ului. Aceasta ne ajută când suntem în necaz și avem lipsă de a fi ajutați, acesta ne vine într'ajutor când bolnavi nu mai putem câștiga; acesta ne vine într'ajutor când avem bucurii în familie și ne pune la îndemână sumele necesare să acoperim cheltuielile ce le am întâmpina.

Libretul C. E. C.-ului este însoțitorul cel mai credincios și de aceea fiecare dintre noi să nizuască al avea. Și nu este greu. Trebuie numai voință, îl putem avea la fiecare oficiu Poștal sau la sucursalele C. E. C.-ului. Aci la Sibiu la Sucursala din Piața Unirii Nr. 10.

Dr. Eu

AGRICULTURA - ECONOMIE - GOSPODARIE

Cultivarea nutrețurilor de primăvară

Grija de căpetenie a plugarilor, în acest început de anotimp răcoros, este de a se gândi la nutrețul timpuriu de primăvară.

Care-i motivul acestei îngrijorări și cum se poate înlătura?

În urma întâmplărilor dela sfârșitul verei, atât recolta păioaselor cât și rezervele de nutreț sau micșorat simțitor, astfel că vitele de orice soi, nu vor avea hrană îndestulătoare, sau, cel mult ele abia vor ieși din iarnă cu proviziile existente, lipsindu-le furajul în timpul primăverii.

Pentru întâmpinarea acestor lipsuri pe lângă economia de nutreț, ce trebuie făcută și întrebuințarea înțeleaptă a tot ceea ce poate alcătui furaj și pe lângă lucerna care durează mai mulți ani avem la îndemână o plantă anuală care ne poate da hrană destul de timpurie, și cu mult înaintea altor nutrețuri.

Este vorba de mazăricea sau borceagul de toamnă, care se poate recolta pe la începutul lunii Mai, când orice altă plantă furajeră abia s'a semănat.

Borceagul de toamnă, însămânțat din timp, încolțește și se dezvoltă îndestulător, până dă zăpada, trece

iarna fără să sufere, decât numai când gerurile sunt peste măsură de aspre, iar primăvara crește văzând cu ochii, pentru ca să înflorească, în primele săptămâni din luna Mai, când se recoltează. Este o hrană verde îmbelșugată și sănătoasă, care prieste tineretului și, în special vacilor cu lapte. Afară de aceasta mazăricea fiind plantă leguminoasă are darul de a îmbogăți pământul cu azot, materie atât de necesară plantelor, și alcătuește cea mai bună premergătoare pentru grâu, care, nu numai că profită de îngrășarea terenului, dar are timp să fie pus în cele două arături cerute de știința agricolă. Deci foloase și numai foloase din toate punctele de vedere.

Ca mazărice de toamnă se întrebuințează speciile, numite în știință *Vicia villosa* și *Vicia Panonica*. Ele se găsesc pe la Camerele agricole și pe la principalii negustori de semințe, iar cantitățile la hectar sunt 140 kgr. prin împrăștiere și 120 kgr. cu mașina. Pentru producere de sămânță, e bine să se semene în amestec cu secară: 40 kgr. mazărice și 80 kgr. secară. Alegerea seminței se face, după recoltare cu triorul.

CALENDARUL SĂPTĂMÂNII

Luna Noemvrie

Dum. XXI. d. Rus. Ev. Lu. VIII. 41—56. Gl. 4 Sf. 10.

Luni	30 M. Zinovie
Marți	31 Ap. Eustache
Mercuri	1 Cosma și Dam.
Joi	2 M. Achindin
Vineri	3 M. Achepsima
Sâmb.	4 C. Ioanichie
Dum.	5 M. Galaction

Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca XVI. 19-31. Gl. 5. Sf. 11.

Soarele

1 Nov. răs. 6 ore 52 m. Ap. 5 ore 7 m. 15
Nov. răsare 7 cre 10 m. Ap. 4 ore 50 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe 140 ani)

1 puțină ploaie, 2 bine, 3 ploaie, 4-8 bine, 9-24 nor și ceață, 25 ploaie, 26-27 frig, 28-30 ninge.

ZODIACUL

Luna Noemvrie cade în zodia Arcașului.

Bărbații născuți în această zodie sunt așeri, cu judecată sănătoasă, tăcuți, blânzi, credincioși și cam am-

bițioși. Sunt însă întreprinzători și dornici de libertate.

Femeile sunt curioase, harnice și muncitoare. Nu se prea lasă purtate de nas.

Ce face gospodarul în Noemvrie

Gospodarul se află acum în pragul iernii. Prin unele părți ale țării viscolul a și dat năvală, iar zăpada a acoperit câmpurile și dealurile. Dacă vremea se înmoae, plugarul își poate continua semănăturile întârziate.

Acum e timpul de îngrășat temei-

nic pământul pe care se va pune porumbul la primăvară. Se dă la o parte pământul pus pe grămada de gunoi, se taie cu lopata de fier felii din gunoiul putred și se cară la câmp, unde se descarcă în lung, apoi se împânzește. După aceasta se pune plugul în brazdă și se răstoarnă gunoiul fără să se grăpeze. Astfel pământul va da o recoltă indoită la anul.

Pentru sfeclele de nutreț și cartofi, gunoiul trebuie să fie cu totul putred; pentru floarea soarelui poate fi numai pe jumătate putred. În locurile unde plouă mult toamna și iarna sau unde pământul e nisipos, e bine să se gunoiască și să se are numai în primăvară, pentru că acum apa topește tot îngrășământul și îl duce la adâncime mare unde semănătura nu va putea ajunge la primăvară, așa că munca e zadarnică.

Nu trebuie gunoit pământul în care se samănă păioase.

În pragul înghețului se poate ara cât de adânc pământul ce va fi cultivat primăvara, Arătura aceasta nu se grăpează, ca să prindă zăpadă între brazde și să degere bine peste iarnă.

Alte lucrări

În grădina de pomi, deasemenea pământul trebuie săpat cu cazmaua pe sub copaci. Înainte de săpat, puteți împrăștia puțin gunoi putred pe sub fiecare pom.

Trebuie făcute de pe acum gropile pentru pus pomii tineri. Lărgimea gropii e de 1 metru și adâncimea de 3 rânduri de țarieț. Pământul din rândul al treilea de hârleț, îl lăsăm la fund cât mai răscolit, ca să degere peste iarnă. Gropile rămân deschise toată iarna.

În grădina de legume, bunul gospodar greblează toate frunzele și rămușțele, gunoiește bine partea ce trebuie îngrășată și sapă cu hârlețul tot ce a rămas de săpat.

În vie pune gunoi pe sub butucii slabi, tăiem coardele prea lungi și îngropăm toate coardele rămase pe butuci.

Stupii rămași afară se înfășură cu o funie groasă de paie ca să nu înghețe la iarnă.

Și, de bună seamă, bunul gospodar nu-și ia gândul dela vitele sale, ci le pregătește grajduri bune și curate.

INFORMAȚII ECONOMICE

Să înțelegem muncile agricole

Din pricina evenimentelor militare în curs de desfășurare, anul acesta muncile agricole de toamnă au suferit oarecari stâneniri și întâzieri ce ar putea să înrăurească în mod neplăcut și păgubitor pentru recolta de viitor. Ținând seamă că de însămânțările pe cari le facem toamna atârână roada pâinii din viitor, guvernul țării, în colaborare cu comisia militară sovietică, a chibzuit cu multă grijă asupra acestei probleme și a hotărât: *Agricultorii să iese la câmp și să săvârșească lucrările de însămânțare și acelea împreunate cu strângerea recoltei, fără nicio teamă că le vor fi recheziționate vitele.* Atât trupele românești cât și cele aliate au fost încunoștițate despre această hotărâre. Deci să înțelegem muncile agricole și în deosebi însămânțările de toamnă.

Pentru cultivatorii sfeclei de zahăr

Din partea mai multor cultivatori ai sfeclei de zahăr, primim plângeri, că reprezentanții fabricilor nu s'au îngrijit până acum de mijloacele de transport (vagoane). Din această pricină cultivatorii se văd în situația de a nu putea săvârși lucrările pentru recoltare, și transportarea sfeclei la stațiile de imbarcare. Interesându-ne locului în drept, ni s'a comunicat că până acum s'a simțit criza de vagoane, dar că în câteva zile se va putea deslega și acest neajuns.

Urcarea prețului la produsele petrolifere

În ultima sa ședință comisiunea specială care funcționează pe lângă resortul economiei naționale, a luat în discuție cererea industriei petrolifere, de a se majora prețul produselor sale. Comisiunea a aprobat în parte cererea, dar a împiedecat o urcare la prețul petrolului lampant (necesar

gospodăriilor țărănești). Prețul acestui fel de petrol s'a stabilit la 24 lei kgr.

După războiul vom avea ani grei

Cu privire la primii ani de pace, după acest război, un cunoscut economist englez, face următoarele profeții: Economia națională particulară îi va trebui cam doi ani până să se descotorosească de sub controlul Statului. Un timp îndelungat nu ne vom mai putea bucura de un trai prea îmbelșugat. Se vor căuta articole de primă necesitate și vor fi prea puțin cerute articolele de lux. Prețul produselor va juca un mare rol. Una din principalele greutăți va fi lipsa de capital. Se vor găsi cu greutate capitalurile trebuincioase la refacerea gospodăriilor și a întreprinderilor distruse de război. Negustorii deasemenea vor obține cu multă greutate capitalul de care au nevoie. Marina comercială va juca un mare rol și se va înțeți industria de construcții, care va avea de lucru cel puțin 10 ani. Tot pe atât de activă va trebui să fie industria mobilelor. Se va simți lipsa de îmbrăcăminte și încălțăminte. Va lua o mare dezvoltare transportul cu aviația. Toată lumea va dori să călătorească cu avionul.

Înainte reformei agrare — unelte și vite

În ziare și la întrunirile ținute în ultima vreme de către diferitele partide politice s'a agitat din nou, problema improprietății cu pământ a agricultorilor. Suntem și noi pentru așa ceva, dar înainte de a trece la o reformă agrară socotim necesar mai întâi să se chibzuiească cum vom putea înzestra pe agricultori cu vite și unelte agricole. Mai întâi acestea, altfel pășim ca după reforma din 1926, când, în lipsa vitelor și a uneltelor, improprietății fie că și-au lăsat locurile nelucrate, fie că le-au vând-

ut tot jupânului dela care Statul l-a luat pentru a împlini o cerere obștească. Pentru a face bine și a ajuta un meseriaș nu e îndeajuns să-i dai materialul ci mai întâi îi trebuesc sculele. Așa și cu reforma și pământul pentru țărani.

Deci să fim înțeleși și să știm ce vrem și cum vom putea să deslegăm o problemă de importanța acesteia.

Export de material lemnos în Rusia

Deunăzi a sosit la București o comisiune specială din partea Uniunii Sovietice pentru a stabili — în colaborare cu reprezentanții oficiului iemului — modalitățile de transport a materialului lemnos de care dispune țara noastră. O parte din acest material urmează să se transporte pe cale ferată în Bucovina și Basarabia, iar restul prin porturile noastre de export.

Înreschimbarea banilor

La 31 Octombrie a. c. expiră termenul pentru preschimbarea biletelor de 1000 lei de culoare brună care poartă pe cercul alb din mijloc două țărânci.

Predarea lânii

Tot la 31 Octombrie a. c., expiră termenul pentru predarea lânii de către producătorii de oi, așa cum s'a stabilit în decizia ministerială No. 48958, publicată în Monitorul Oficial No. 207 din 8 Sept. 1944.

Prețul pieilor crude

Pentru a veni în ajutorul agricultorilor și al crescătorilor de vite în deosebi, guvernul prin organele sale a stabilit noi prețuri la pieile brute ce urmează a fi cumpărate de negustori. Astfel s'a sporit la 250 lei kgr., în loc de 55 cu cât se vindea până acum. — E și normal și omește.

VENIȚI SUB STEAGUL „ASTREI”

„Astra” în Transilvania de Nord

După patru ani de cumplit întunec pentru toate instituțiile noastre culturale din Transilvania de miază-noapte, răsar zorile învierii odată cu eliberarea scumpelor noastre ținuturi de sub jugul greu al celor cari ne-au cucerit această parte de țară fără războiu.

Școlile noastre de toate categoriile au fost închise, învățătorii și profesorii noștri au fost alungați, școli ungurești le-au luat locul, sau școli cu învățători cari nu știu o boabă românește, școli în cari nu s'a putut învăța nimic vreme de patru ani, afară de câteva cântece patriotice ungurești, cu cari bieții noștri copii și-au rupt limba, și pe cari totuși n'au reușit să le învețe nici odată.

În partea de țară cotropită abea au putut eși două gazete românești și câteva cărți, toate trecute prin cenzura ungurească. Numai în bisericile noastre a mai rămas lumină pentru minte și îndemn pentru suflete în cei patru ani de grea prigoană. Dar și creștinătatea noastră a fost batjocorită, autoritățile ungurești silind pe mulți oameni săraci să treacă la legea ungurească dacă le trebuia o pâine de mâncare.

„Astra” noastră, care în cele două decenii dela unire, a lucrat cu hărnicie în Transilvania de Nord, a fost amușită și ea de zbirii „culturii”. Nicio activitate nu i-a fost îngăduită, bibliotecile i-au fost confiscate în orașe ca și la sate, casele culturale au fost încuiate, iar unele au fost trecute în proprietatea statului maghiar, cum a fost strălucitul palat cultural ridicat în Reghin.

De-acuma, între celelalte instituții culturale din teritoriile eliberate, Astra își va putea relua și ea munca binecuvântată de mai înainte. Despărțămintele noastre de acolo se vor reorganiza și vor porni din nou pe drumul luminării poporului, adăogându-se în chip firesc, la cele din restul țării. Și, poate, nu peste mult se va ținea în capitala Ardealului marea adunare generală ce era să se țină în Septembrie 1940.

DESPĂRȚĂMIMENTELE NOASTRE LA LUCRU

Raportul Despărțământului Blaj

Adunarea generală a Despărțământului ținută în 14 Februarie 1943, a ales următorul comitet: Dr. Augustin Popa, președinte, Dr. Coriolan Suci, V. președinte, E. Poenariu, secretar, Toma Cocșiu, casier, Victor Munteanu, controlor, Virgil Stanciu, bibliotecar, Dionisie Maior, econom. Membri: Rvs. Victor Pop, Rvs. Augustin Folea, Dr. Tit Liviu Chinezul, Grigore Pădurean, Ing. Victor Rusu, Teodor Măgeșan, Dr. Traian Dengeh, Silviu Raica.

Noul comitet, respectând ideea tradițională a Astei și dându-și seama de porunca momentului, când populația satelor noastre are lipsă de lămuriri, încurajare și mângâieri, a înțeles să țină un viu contact cu satul. A programat o coborire a conferențiarilor la sate, unde, în cadrele programelor locale, să trateze probleme de actualitate care să țină trează în sufletul poporului nostru dragostea de neam și lege și credința în destinul de aur al Patriei.

Unele ieșiri ale Astei la sate s'au făcut cu un deosebit fast, ocazionând adevărată sărbătoare pentru sătenii noștri. La aceste ieșiri Astra a avut binevoitorul concurs al fanfarei liceului de băieți „St. Vasile cel Mare”, al echipelor școlare dela cele două școli normale și al corului dela „Casa

Domnului” din Blaj și a organizației premilitare și de educația extra școlară din comunele respective.

Pentru perioada dela 1 Ianuarie 1944 până astăzi, Astra a dat un neprecupețit ajutor administrației, punându-i la dispoziție conferențieri pentru cursurile țărănești.

Despărțământul nostru având în vedere îndrumarea dată de Ministerul Educației Naționale școlilor elementare supraprimare, de-a apela pentru câștigarea noțiunilor necesare tineretului școlar, în aplicarea metodelor centrelor de interes la publicațiile Astei, a fixat editarea unor broșuri pentru uzul acestor școli. Începutul s'a făcut prin lucrarea d-lui I. Pop-Câmpeanu „Lucrătoare fără pla-

tă”, care a fost recomandată tuturor școlilor din țară.

Pentru locuitorii Blajului s'au ținut în cadrele Astei până în prezent 3 conferințe de trimișii extensiunii universitare a Transilvaniei; alte 3 conferințe sunt programate pentru duminicile din luna Martie 1945.

În programul despărțământului nostru este și deschiderea unei școli țărănești, în dată ce timpul va fi favorabil. S'au dat ajutoare șc. țărănești din lernut care și-a încheiat cursurile în 19 Februarie 1944.

Din cele arătate în prezentul raport se observă că despărțământul Blaj își ține de datorie să muncească că în linia tradițională a Astei, cu toate că vremurile vitrege și grele pun obstacole desfășurării unui program mai cuprinzător.

Despărțământul „Astra”-Dumbrăveni

Despărțământul nostru are 19 comune, dintre cari 7 își au cercurile culturale (Ernea, Hundorf, Smig, Alma, Giacăș, Hoghilag și Tigmandru).

În cursul a. c., dintre comunele despărțământului nostru, au fost înzestrate cu biblioteci următoarele: Hundorf, Tigmandru, Giacăș și Curciu.

Propaganda culturală s'a desfășurat — conform programului stabilit

de „Astra” Centrală în lunile Ianuarie, Februarie și Martie. În fiecare comună a despărțământului, în fiecare Duminică din aceste luni, s'au deplasat echipe de intelectuali pentru ținerea conferințelor. În mod deosebit au activat în cadrele acestui despărțământ domnii: adv. Dr. Ilarie Holom, insp. școl.; Teodor Chindea, dir. lic.; Vasile Bogza, profesor; Eugen Garda, primpretor; Dr. Ioan German, inv. dir.; Cornel Schiau, cenzor statistic; Filip N. Valentin, inv.; Șara Nicolae și Vicențiu Laurențiu.

Recunoștință deosebită păstrăm pentru conferințele cu subiect agricol distinsului dir. al Camerei de Agricultură Tr. Mică, Victor Rusu. Tot prin concursul prețios al Domniei Sale și al Domnului ing. agr. Alexandru Pop, s'a organizat curs gospodăresc de 2 săptămâni prin o profesoră de specialitate.

Activitate frumoasă a dezvoltat echipa de diletanți a cercului Ernea, de sub conducerea părintelui Aldea, punând în scenă piesa teatrală „Lelea Ană Gurămulță”, de Dr. Nicolae Lupu, piesă ce a fost jucată în comunele Ernea, Alma, Giacăș, Hundorf și Goga. Piesa a fost precedată întotdeauna de conferința părintelui Aldea „Literatura Poporană”.

Activitate frumoasă a putut desvolta despărțământul nostru în urma concursului prețios, dat de corul liceului „T. Cipariu” din loc, care în toate comunele din apropierea Dumbrăvenilor, a însuflețit țărâtimea noastră prin cântece patriotice și poporane.

Numărul membrilor „Astei” Dumbrăveni este 89, membrii cari își plătesc regulat cotizațiile. În comunele despărțământului avem un total de 171 membrii.

Truda noastră a fost să câștigăm câți mai mulți membrii, care să se însuflească de scopurile „Astei”, cniar dacă, în urma multelor contribuții ce se cer azi, n'au înțeles sau n'au putut să achite taxele de membru.

Suma de bani de cari dispune „Astra” Dumbrăveni este de Lei: 16.890.

Cheltuielile de deplasare au fost susținute fie din partea membrilor „Astei” Dumbrăveni, fie din partea intelectualilor și țărănilor fruntași din comune.

Despărțământul „Jiu” al Astei-Petroșani

Continuând glorioasa tradiție de luminare și ridicare a maselor poporului român, pe care o are instituția noastră, despărțământul „Jiu” a căutat să se mențină pe aceeași linie dinainte de începerea războiului de azi și învingând toate greutățile și piedicile puse de acesta, a dus mai departe opera începută. Activitatea despărțământului „Jiu” al Astei, s'a desfășurat, și în anul trecut, în colaborare cu toate școlile secundare, primare și profesionale din Valea Jiului, apoi cu instituțiile premilitare, extrașcolare, „Asociația Trneților Creștini”, corurile parohiale și ale „Astei” și cu concursul bine-

voitor al societății „Petroșani” și „Lonea”.

În localitățile cu populație minieră precum și în acele cu țărâtime, s'au organizat numeroase șezători culturale. Programul obișnuit a fost: conferințe, coruri, declamări, orchestră, dansuri și în câteva locuri piese de teatru sau monoloage.

Partea artistică a fost dată de instituțiile și organizațiile de mai sus, iar conferințele au fost ținute de membri ai „Extensiunii Universitare din Cluj-Sibiu”, cărora le aducem și pe această cale mulțumirile noastre, și de către membri ai „Astei” din despărțământ.

În total s'au ținut 56 de conferințe rostite de preoți, profesori, învățători, ingineri, ofițeri, funcționari superiori ș. a., oameni de cultură, etc.

Despărțământul „Jiu” are 14 cercuri culturale cu 14 biblioteci. Numărul membrilor: Membri fondatori: 8 trăesc, 6 morți; Membri pe viață: 45 trăesc, 9 morți; Membri activi: 600; Membri ajutători: 60. În total 728. Abonați la Foaia Poporului 320.

În toate comunele cu populație rurală s'au ținut cursuri țărănești, aranjate cu concursul administrației, la care s'au dat țărănilor îndrumări de ordin gospodăresc, administrativ și actualități. În centrele miniere, de asemenea școale pentru muncitori, cu acelaș program adaptat lor.

Cu prilejul comemorării memorandiștilor, la 25 Maiu 1944, cercurile culturale au făcut parastase și rugăciuni în toate bisericile românești din Valea Jiului, lămurind credincioșii, prin predici, cu privire la însemnătatea luptelor naționale de acum 50 de ani.

Statistica refugiaților din Ardealul de Nord

Numărul refugiaților din Ardealul de Nord, înscrși cu toate datele în fișierul central, întocmit de Comisariatul General al Refugiaților până la 1 Ianuarie 1943, este de 193.003.

La acest număr trebuie adăugat un număr considerabil de refugiați care n'au trecut pe la control și fișierul central, care poate fi socotit la cca. 70—80.000.

Așa încât numărul total al refugiaților din Ardealul de Nord era de cca. 260—270.000.

Pe lângă aceasta, la pronunțarea dictatului dela Viena, în Vechiul Regat și în Ardealul de Sud, se găseau o mulțime de Români, care aveau bunuri și familii în Ardealul de Nord; numărul lor era de cca. 200—250.000.

Așa încât numărul total al Românilor din teritoriile cedate prin dictatul dela Viena, trăind azi pe teritoriul țării, este de cca. 500.000

DUPA ANUL REFUGIULUI:

Anul 1940: 88.587; anul 1941:

35.532; anul 1942: 69.074; Total: 193.093.

DUPA SEX:

Bărbați: 111.803; femei: 31.285.

DUPĂ VÂRSTA:

Sub 16 ani: 42.772; între 16 și 20 ani: 29.054; între 21 și 40 ani: 31.211; între 40 și 55 ani: 26.243; peste 55 ani: 13.813.

DUPA PROFESIUNI:

Țărani 26.053; lucrători 18.516; meseriași 10.353; comercianți și industriași 2.026; funcționari publici 18.543; funcționari particulari 4.063; profesii libere 955; servitori 4.159; femei casnice 42.172; studenți și elevi 21.995; alți întreținuți 26.533; alte profesii și redecl. 9.122; preoți 1.227; profesori și învățători 5227; advocați 931; medici 703; ingineri 519.

DUPA JUDEȚE:

Bihor: 32.780; Ciuc: 4.690; Cluj: 49.943; Maramureș: 5.753; Mureș: 18.587; Năsăud: 8.160; Odorhei: 1.952; Sălaj: 26.731; Satu-Mare: 16.286; Someș: 21.968; Târnava: 469; Trei-Scaune: 5.762.